

nevelés. Kőszeghy József: A technika köröcél. Berkovics Ferenc dr.: A vallás és erkölcs viszonya.

az előadások megállapítása után bizottságot választottak, amelyek feladata lesz az előadások sorrendjéről gondoskodni. A bizottság tagjai: Waldmann Béla dr., Kőszeghy József, Ágoston Péter, Hegedűs Nándor és Szirmay Odón.

Üldözik a szocialistákat.

Különös vádirat.

Az inkriminált eszmemenet.

A szivverést mikor tiltják be?

Nagyvárad, okt. 22. (Saját tudósítónktól.) Az általános képviselő választások igazsági Nagyvárad városát sem kerültek el a 48-as Barabás és a szocialista Bokányi tábora állott egymással szemben, amikor is az eszmék és elvek nemes harcában, beleszólt az ököl csapások, az ablak csörmpöklések, a pisztoly durranások durva zaja.

Ez év április havának 29-ikén tartotta Barabás Béla programbeszédét, a tüzolt-laktanyában, ahová elkísérték a bandériumba állott kocsislegények serege. Ezek, úgy látszik többet vettek be a jöböl mint kellett volna, mert Barabás beszéde végétől nagy dérdul-durrall neki rontottak a szocialisták Szacsavay utcai tükérságának a c. kegyedben tisztázták a vádat. Pisztoly lövésekkel, téglák és kődarabokkal a házat megostromolták és majd a földdel tették egyenlővé. Innen elmentek Reimann József sáncutcai lakására, ahol a távollevő Reimann beteg feleségét, neki szertartották a házon lévő vörös lobogó levelet. A Reimann házában tett látogatás után a cipész és asztalos munkások szakszervezetét ostromolták meg és retentő vandalizmussal összerombolták.

A harbar és részeg emberek eme galádását Nagyvárad város egész intelligens társadalmá a legnagyobb megbotránkozással tárgyalt a maga a nagyvennyelzést part határozatilag tiltakozott ellene. A part vezér férfiak pedig egyre-másra irak leveleket a szocialistáknak, amelyben megtagadva a szolidaritást a betörő bandériummal, a legelősebb hangon ítélik el azokat tetteit.

A szocialisták a „Munkás Újság” különkiadásában foglalkoztak az ellenük elkövetett merényllettel a kemény szavakban mondták el az egész koalíciót, valamint a nagyváradit táborúrol a véleményüket.

Az ügyés a „Munkás Újság” eme cikkeiben három rendbeli osztály elleni igazságtétét és a lap felelős szerkesztőjét Vántus Károly ellen vádiratot adott be.

Híabá fölött elő Moskovicus Jenő szafestől segéd, hogy a cikkeket ő írta, híabá bizonyította ezt Vántus Károly; minden híabá, az ügyés ragaszkodott Vántus Károly büntetéséhez s vádiratában csökönnyösen ezt próbálta bizonyítani.

És milyen ez a vádirat?

A törvény világosan kimondja, hogy az inkriminált cikkekből kötelek az ügyés azokat a passzusokat megjelölni, amelyek magukban foglalják az illető büntény ismérveit. Az ügyés ezt nem teszi, ellenben az egész újságra rá mondja, hogy a benne foglalt cikkeket egész „tartalom” és „eszmemenete” az ami inkriminálható. — Jellemző a vádiratra, hogy aláhúzza és kiemelte a cikkeket a következők kitételét. „Nagyvárad mai választóközönsége, ez a bornit cselekedék megérdemli, hogy Magyarország legutóbbi, legelhelyesebb passzája: Barabás Béla képviselje az utolsó osztályparlamentben.”

Ime s hol semmi osztály ellenes igazságtétét, mert ez a kitételét legelősebb csak Barabás indithatna sajátórt becsületes sértés miatt. De az ügyés ur hangulatot akar csinálni a szocialisták ellen, hogy a Barabás becsületes elhozakodva, illetékes osztály ellenes igazságtétét miatt azokat.

Jellemző egyébként az is, hogy a cikkeket az a részét, amelyben felhívja a munkásokot, hogy vigyázzanak magukra a gazok újabb támadása ellen, úgy közli, hogy azt oly színen tünteti, mintha annak támadó színezte volna.

Ime a vádirat: **Legyetek állandó kézenlélben**, mert minden percben újból rajnik látható a gaz csorda.]

Hohó királyi ügyés ur, ilyen modorral a szentírás szavaiból is a legvadabb istentagadást és osztály elleni igazságtétét lehet kihámozni.

Nem gondolja ügyés ur, hogy éppen az ön vádirata a legnagyobb mérvű igazságtétét a munkás osztály legelősebb joga, az önvédelmi jog ellen. Azok az emberek, akik fenevad módjára rontottak be magánházakba, akik pisztolyokkal, kövekkel terrorizáltak békés embereket, azok dacára a szocialisták passzusnak szabadon mehetnek, de a szocialisták, akik számos sérelmet és támadás ellen védekezni merészkedtek, azok a vádlottak padjára kerülnek.

A vádantás ma délelőtt 9 óra körül foglalkozott Fassie Pál elnöklete alatt Vántus Károly vád alá helyezéssel. A vádantás Virág Béla indítványára Vántus Károly osztály elleni igazságtétét miatt, vád alá helyezte.

Jogász körökben nagy érdekföldéssel várják az esküdttörvény illetve a Kuria döntését és bizonyos veszik Vántus felemelését, más csak azért is, mert a Kuria határozottan kimondja, hogy politikai pártok ellen elkövetett sértések nem vonhatók az osztály ellenes igazságtétetnek fogalmá alá.

Fenevad az emberben.

Akinak a kis leánya a szeretője

Liliomtípró géplakatos.

Nagyvárad, október 22.

(Saját tudósítónktól.)

Ha minden bűnt patológiai tünetnek kellene is nézni, akkor is edzett idegű embernek kellene lennie, aki az élet sok ocsmányságát a tudományos vizsgálódás hiúségével tudná nézni. Az emberi állatosság gyakran jelentkezik olyan bűntényekben, amelyek valóságilag megdöbbentik még a legfájdalmasabb embert is.

A mai nap újra ilyen esetet vett felzárna. Ime: Tegnap este egy emberbőbe bujt fenevadat kitérték be a szegedi rendőrség fogházába. Egy elvetemült gonosztevő fogtak el, aki három év óta tőrött a tiz éves leánykájá becsületes és csak most pattant ki a förtelmes bűnszelekmény. A letartóztatott alak Machán József eszéki illetőségű gépésznek vallja magát. Nyolc nap előtt megszökött a Friedmann-féle Kossuth Lajos stágarúti iparos vendéglőben tiz éves leánykájával együtt.

A szállóbeliek észreverték, hogy a leánykának mindig ki van sziva a zeme és beteg arczárna van. Megkérdezték tőle, hogy mi baja? A kis gyermek zokogva panaszolta el, hogy gonoszlelkű a pija három év előtt hálójába kerítette és azóta állandóan kineozza a beteges szerelmével. A vendéglős jelentett ezt a rendőrségnek, amely az apát letartóztatta, a gyermeket pedig a lelencházba vitette. Ott orvosiilag megállapították, hogy a leány évek óta nagybeteg. Az apa dühösen tagad mindent és állhatatosan követeli szabadonbocsátását.

Ki a legény a csárdában?

A vitás cigány muzsika.

Agyonszurt legény.

Nagyvárad, okt. 20.

(Saját tudósítónktól.) Berettyóújfalu egyik kocsmájában véres, halálos veszekedésben ontotték ki a környék legényei a katonaság iránti elkeseredésüket.

Julius havában voltak ez évben Berettyóújfalu járásában a katonai főosztások, Sorba jöttek a környék ifjai, hogy odajárjanak a mérleg alá s hogy magukra öltsék a csásár munderjét.

Vancsod közösgből július 14-én jöttek be az ifjak B. Balogh József vezetésé alatt. Egyenest a Katz Fülöp kocsmájába tartottak, mert a kocsmája jó borról meszse földre híres volt.

De Gáborján falvának ifjúsága sem igen vetette meg a hely levét, s ők is egyenest a Katz Fülöp kocsmájába nyitottak. A gáborjánai legényeknek Patai Bálint volt a vezére, aki ugyancsak betyárként ropta a tőncot a kocsmá padjára. A kocsmá egyetlen cigányá ugyancsak nagy lelkesedéssel buzta a nyálke tőncot fölébe az édes bus notákat.

A füstös arcú zenész szárazfaja megrikta a bánatos gáborjánai ifjut, a kit a zenésző útmenet láthatóság megvisszalták.

Am Balogh József szívének is volt könnyíteni valója. Oda is intett a cigánynak, hogy most már huzza neki is. A cigány hajtott a szóra és Balogh fölébe kezelt huzni a bus meoldak.

Patai Bálint énéretét nyelven sértette a cigány mellőzése. Rászólt hát a cigánynak:

— Gyere ide moré, mert a kutyák isszak a véredet!

— Ha itt nem maradoz, az ebek harmadcsájára juttattak — kiáltott erre Balogh.

A cigány nem mozdult. Erre Patai vérben forgó szemekkel odarohant Balogh elé s rákiáltott, ha őt nem engedged a cigánnyalont. Itt halaz meg. Balognak sem kellett több, kirántotta a kabátja belső zsebében levő kést és azt megfogatta Patai szívében. Balogot a berettyóújfalu csendőrség ott a helyszínen elfogta és a nagyváradit ügyészség fogházába szállította.

Ma állott az esküdttörbíróság előtt Balogh József, hogy számtal adjon bírói ítéletét. Híatló okozó testi sértés volt a vád, amelyet Balogh lejtére ítélték.

Körülbelül 18 tanút idéztek be a mai főtörbíróságra, melyek mind a vádlott bűntességét volt hivatalba bizonyítani. Am a vádlott töredelmes vallomása és beismerése, továbbá a délelőtt folyának kihallgatott őt tanu vallomása világossá tette az egész bűnszelekményt, annak indító oka val a mellékkörülményeivel együtt, hogy egy bíróság a többi tizenhárom tanu kihallgatásá mellőzte és a bizonyított eljáratot betartta.

Görömbej István dr. hatóság védőbűnéde után, Kiss Elek dr. mondotta a vádlott érdekében rövid védőbeszédet, amelyben felsorolja a fenforgó enyhítő körülményeket. Dési tizenkét órákot hirdette ki az esküdtek főnöke az esküdtek határozatát, amely a vádlottat a bűntesség megállapítja.

Az esküdtek marasztaló verdikéte alapján a királyi törvényszék, Csulyok Béla dr. elnökölete alatt, rövid tanácskozára ültek össze, amelynek eredményeképpen a vádlottat a törvényszék öt évi fegyházra ítélte. Az ítélet jogerős.

H I R E K.

Nyolcosás korona a népkönyvtárak céljaira. A Saigligeti-társaság június hóban tartott üléséből kifolyogóan beadányban kérte a városi tanácsot, hogy a társaságnak eddig engedélyezett 200 korona segélyét emelje fel 800 koronára. A tanács véleményezésé végett a városi számvéviső hivatalhoz fordult. A számvéviső hivatal mártányolva a társaságnak kultúrális működését, a nyilvános népkönyvtárak felállítását és fejlesztését körül szerzett érdemeit eleget tett a kérelemnek és javasolja, hogy 1907. évtől kezdve nyolcosás koronát engedélyezzenek a társaság céljaira, addig is, míg a nyilvános népkönyvtárak felállítását a város veszi át.

„An iskolázás ülése. Nagyvárad városi közösg iskolázásé L. hó 25-én kasszótól délután 4 óra körül tanító választó úlna rendezés havi gyűlést tart a városába állott-

sági természetben. Rimler Károly polgármester, iskolászi elnök ma küldte szét a meghívókat az iskolászeki tagoknak.

A Társadalomtudományi Társaság közgyűlése. A tegnapi napon tartotta meg a Társadalomtudományi Társaság Budapesten tisztújító közgyűlését. A rendkívüli közgyűlést a Gratz Gusztáv és Voltner Pál ismeretes felrobbantási akciója tette szükségessé. Graczi ugyanis aknamunkával igyekezett Krisztoffy József volt belügyminisztert a társaság választmányából kibuktatni Intrikájuk következtében Andrássy Gyula a társaság elnöke és vele a tisztikar több tagja lemondott, akiknek azután tagpárt voltak be a helyét. A közgyűlés egyhangú lelkesedéssel Pikler Gyula egyetlen tanárt választotta meg elnöknek, akitől tudósabb és derekabb emberrel nem is tölthették be ezt a diszes tisztséget. Alélnökké Somló Bódogot és Méray Horvátn Károlyt választották. Titkárokká Jászi Oszkár és Harkányi Ede lettek, míg a vidéki választmány tagjai közé Nagyváradi Huzella Gyulát és Gröz Nyenyédreft választották.

Besorozók a legényok selyéjé. Jekelfalvasz y honvédelmi miniszter leiratot intézett. Biharvármegye alsópénztárában. Amilyen felszólítja a vármegye törvényhatóságát, hogy az 1907. évi unioe általános munkálatait megkezdje. 1907-ben az 1884, 1885 és 1886-éki évbén született fognak elő állni. A 1883-as születésűek hadmentességét nyertek.

Magánbiztviselőék gyűlése. A nagyváradi magánbiztviselőék egyesülete ma este 9 órakor vitafülést tart. Tárgy: Az osztályarc alapján való szervezkedés vasárnap megkezdett értekezletnek folytatása. Ezután kérik a t. tagokat, hogy az ügy fontosságára való tekintettel a a vitafülésre mennél számosabban megjelenjen sziveskedjenek.

Közleledik a tél. Vasárnap az esti órákban ismeretlen tettes Klein Istó Bánvasor 3. szám alatt lakó könyvtáros nyitva álló lakásából 1 szerkezet mellényt, egy női téli kabátot elloptott.

Pincértanulók elhelyezése. Műtan nagy álozatoskó áran Nagyváradon is sikerült egy szakirányú pincérszakképzést felállítani, mely az újpesti szellemi és gyakorlati kiképzésdét van hivatva előmozdítani, a szakiskola igazgatóság felkéri azon iskolákat, kik gyermekeiket ipari pályára szánták, hogy tanácsért bizalommal forduljanak a szakiskola igazgatóhoz. Az igazgatóság tanácsokba jó rendelkezésben állásny feltevések mellett való elhelyezésére szives segédkezet nyújt.

Célpess munkások estrájkja. A Nádor és Grosfeld apó gyár munkásai, szám szerint harmincan, múltán helyzetükkel megelégedés nem voltak, memorandummal fordultak munkáltatóik elé. Műtan azok kérésüket megtagadták, bérharcba léptek. A strájkolók munkások hangulata kitűnő, mert bizonyosak igazságos ügyük győzelmében.

Gyuanus ékszerok. Győrött tegnap két ismeretlen idegen egyik zálogházba bocsdár által egy remek kivitelű, nagy opál kövel, gyémántköves

koszoruvall ellátott értékes aranygyűrűt kldított, hogy azt zálogosítsa. E zálogos biztásításra a hordár a vadonat új gyűrűt megmutatta a rendőrségen, hol az eset szinten gyuanusnak tevést és két detektív keresésére indult az ismeretleneknek, kiket lo is tartóztattak. Műtan magukat kolloképpen igazolni nem tudták, fogva tartották őket. A nyomozást erélyesen folytatják ezen rejtélyes ügyben, mert erős a gyuanu hogy az ékszerok neo igaz uton kerültek az idegenek birtokába, hanem valami nagy ékszerlopásból kerültek a két jómódú kezébe.

Öngyilkos honvéd. Debróban tegnap délután, órákmenten agyonlőtte magát Kis Sándor 23 ik honvédegyezredésbeli honvéd. Az öngyilkos katona ez év augusztus havában vonult be az ezredéhez, ahol azonban nem tudott megbarkozni a súlyos katonai szolgálatnál Napok óta már bukcomságos volt az a fiatal újonc, míg tegnap az érbelpen szolgálati fegyverével követte el végszes tetteit. Az öngyilkoságról azonnal értesítették a katonai parancsnokságot, a mely intézkedést a hullának elszállítására és felboncolására írt.

A piaci árusok réme. Lindenfeld Bernát pácirus panaszolja a rendőrségen, hogy a mai nap folyamán szatrából egy vég festőszatrasz ellopták. A tetest M u d u ó Katica alpári oltá aszony szolgálatában a rendőrség elfogta, a kinek a loptak kelme még meg is volt. A tetest bezárták.

A bosszu. Tegnap reggel P a p p János vasuti napazsmot Gal a m b o a i Ferenc, szintén napazsmos, régi haragosa a Szent János utján megtámadta és zsebkésével karját könnyen megsebeztette. Galambosi a rendőrség lezárta.

Borzalmas gyermekhalál. Szegedről jelelték: Borzalmas módon hunyt el Szegeden Lakatos András három éves kis fia. Szülei távol voltak és a gyermekek, Sípös Anna gondjaira bízták. A szerencsétlenség délután három órakor történt, Sípös Anna az udvar háttó részében levd kerbe ment, a gyermek ezalatt az udvarra játszott. A kertből kijövet nem találta a fiút sehol. Kérésük közben megpillantotta egy felfedez gódsz szatna a fu kalapját, úgy hozta szelje osztalén a szennyfő kúrtól eltek. A kis gyermek holteste feküdt a szennyvízben. A szegény aszony jayavészelve segítségért kiáltott, mire az elásoló szomszédok kihuzták a holteestet a szennyvízről.

A Dunába ugrott. Budapestről jelelték: Ma hajnalban Jurgovszky János 47 éves punkás öngyilkossági szándékából a Dunába ugrott. Az ott tartózkodó hajósok kimentették és az ott cirkáló rendőrségnek adták át. Jurgovszky a rendőrségben azt vallotta, hogy nagy nyomor miatt akart megválni az élettől.

Léjjenek főbe. E címen megtrú a szerencsétlen öngyilkos lett Csák Dezőz tragédiáját. Most erre vonatkozólag a 4-ik honvéd gyalogezred parancsnokságtól a következő sorokat kapjuk:

Csák Dezőz 4. honvéd gyalog ezredbeli honvéd öngyilkosságára vonatkozólag a meggyelt vizsgálat a követ-

kezőkét állapította meg: Tény, hogy Csák Dezőz honvéd, midőn sorparancsnoka egy ízben öt gyakorlat közben megismerzte, hogy hosszabbhat lépjen, kilépett a sorból a fegyverrel a földre léve kijelentette, hogy Azzaloz tizedes keze alatt többé nem gyakorol. Ezen tizedes utolag azzal magyartatásért azonnal kérdőre vonotta, okul azt hozta elő, hogy Azzaloz öt uedibe lökte. A vele egy sorban gyakorló újoncok azonban kik a helyszínen azonnal és az ő jelenlétében ki lettek halgattva a szakaszevezető és később a szakasparancsnok által is, egyértelműleg azt állították, hogy Azzaloz tizedes meg sem érintette Csákot. Ekkor valóban állítását újból kérdőre vonatták, csak annyit felelt: Hat akkor nem igaz. A vizsgálat megállapította azt is, hogy Csákot sem tizedes, sem tizedes sem más előlőjáró soha nem kiütözte a nem pofozta, őt senki nem kiütözte vele egyáltalában senki rosszal nem bánt. Sőt, hogy tekintettel voltak ideges érzéseire természetesen, a hogy írta a legmesszebb monó jóakarata s elnéstet tanúsítottak, bizonyítja azon körülmény is, hogy sem feneléb vázolt fegyvel ellenes magyartatásért sem azon kihágásért, hogy az öngyilkosságot megelőző nap engedély nélkül kimaradt megfolytve csak annyit felelt: Hat akkor nem igaz. A vizsgálat megállapította azt is, hogy Csáka maga még halála ágyán is, százas és szakasparancsnokának azon kérdéseire, miért követte el az öngyilkosságot a hogy bántotta-e valakit, ismétlenül kijelentette, hogy nem bántotta őt senki, hanem utja az életet. Csák Dezőz közléseben a biztossági vizsgálat alkalmával saját hiteit, Csák György cipész és hajlarsai is zárkózott ideges természetűnek jelelték s az is megállapítottak, hogy még katonai szolgálatának megkezdése előtt egy időn már öngyilkosságot kísérelt meg s hogy azóta is többeknél, így bátyjának valamint Perl Emil, Ujlaki László, és Kolonicsky Todor Ferenc helybeli nyomászoknak több ízben oda nyilatkozott, hogy öngyilkos lesz, mert utja az életet s mert pénz nélkül nem érdekes élni.

Bihar-mulató. Az orfelmot kedvelő közönség izlést a szó szoros értelmében véve teljesen kielégítő műsor mutatkozott be a Bihar-mulatóban. Nem kimélve költséget, oly attrakciókkal lept meg bennünket Breyer igazgató, amilyenben ritkán van részünk. The Roberts zeneholók és tárgótóművészek frenetikus tapost arának napnap után. Dóly nővérek ének és táncokézet pártalan. Sok tapost kap Rimanczy Gizella átváltozó táncosnó, Gyurkovics Adél grotesk komikus, Hajnal Ellát, az Gyey Fedák utánzóndómmel láttuk a színpadon. Gárdonyi, Sziklai, Faragó a régi volt. Az előadás végén egy új zsidó tárgyú tragikomédia meg: A vén horgos (Jók Geiger) című.

SZINJÁTÉK.

Heti műsor.

Hétfő: Vig Öregy.
Kedd: Vig Öregy.
Szerda: Vig Öregy.
Csütörtök: Baccarat.
Péntek: Vig Öregy.
Szombat: Rákóczi fia (itt először)
Vasárnap: Rákóczi fia (másodszor)
Hétfő: Rákóczi fia (harmadszor).

KÖZGAZDASÁG.

Nagyváradi gabona-piac.

Lakatos J. József cég jelentése.
Az árulet irányzata: langha.
Buzsa 12,80—13,80
Ruzsa 13,20—10,50
Zab 12,90—12,80
Uj árpa 11,60—11,80
Uj Tengeri 8. — 8,40
Ó tengeri — — —

LEGUJABB.

Goluchowski megbukott.

Budapest, okt. 22. Bécseből telefontólák: Goluchowski külügyminiszter a tegnapi kihallgatása alkalmán beadta a királynak a lemondását. Goluchowski utódánál többeké említenek a diplomácia tagjai közül.

REGÉNYCSARNOK.

A csoda-ember.

Francia regény.

(Folytatás.)

— Bocsássá meg asszonyom, — mondá — ha család és vagyoni körülményeired is kénytelen vagyok némi fölviúgósított kérm. Igen kényes a helyzetem, de néha nyomra vezet egy látszólagos jelentéktelen dolg. Ön anyjával és gyermekével él. Bémólsát ur, új tudom, miutaférfi volt.

— Sohasem jrt meláni.
— Voltak rokoni?
— Egy nagyon öreg nagybátyja, kivel nem állt jó lábon,
— Grillard ur.
— Igen ő. Az ismert?
— Rosamour bizonytalan mozdulatlelelt csupán.
— Azt hallottam, hogy a rokonok kibékültek, ugys kellett lennie, mert Bémólsát ur is kisértette a nagybátyja szobrát. E céliből gyakran kellett neki oda járnia.
— Tudtommal egyetlen egyszer látogatta meg.
— December 31-én.
— Igen, akkor é. dátumot könynyel volt megjegyezni. Még arra is emlékszem, hogy Mukli későn tért haza Plescheo úrral, az öreg tanár segédjével, egy rakor délután magam mellett ére, mert eszükbe sem jutott a reggelizés.
— Az urak nem voltak igazottak, nyugtalanok?

— Kérdéséről eszembe jut, hogy igazán nagyon furcsán viselkedtek akkor. Plescheo ur le is vetette a kabátját és tolszerepelt porcolgatta. Különbem igazottaké magyartatás az volt, hogy épen aznap beszédté rá Leroux ur a férjemet, szobra kiállítására.
— Ah, készen volt már akkor szobra?
— Igen, az nap hozták.
— Már reggel dolgozott Bémólsát ur e művön?
— Nem tudom, nem láttam és nem is hallottam róla előbb.
— Ez kelletős.
— Annál is inkább, mert férjem nagyon szoret művészetit terveirol beszélgetni.

(Folyt. köv.)

